

TIESĪBU NORMU JAUNUMI

Iveta Skujiņa,

2022.gada 24.novembris

Zoom, Latvija

Photo by Egidijus Bielskis on [Unsplash](#)

INFORMĀCIJAS TEHNOĻOĢIJU DROŠĪBA

Direktīva ar ko paredz pasākumus nolūkā panākt vienādi augstu kiberdrošības līmeni visā Savienībā (NIS 2 direktīva)

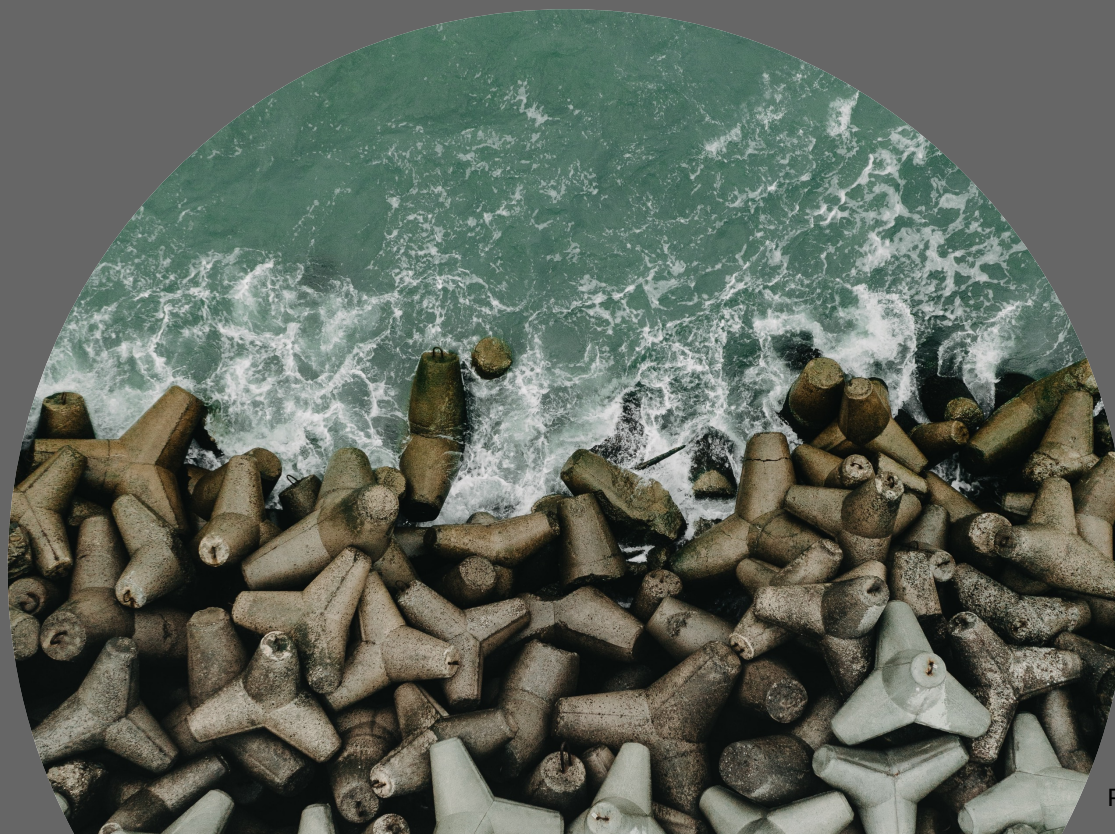
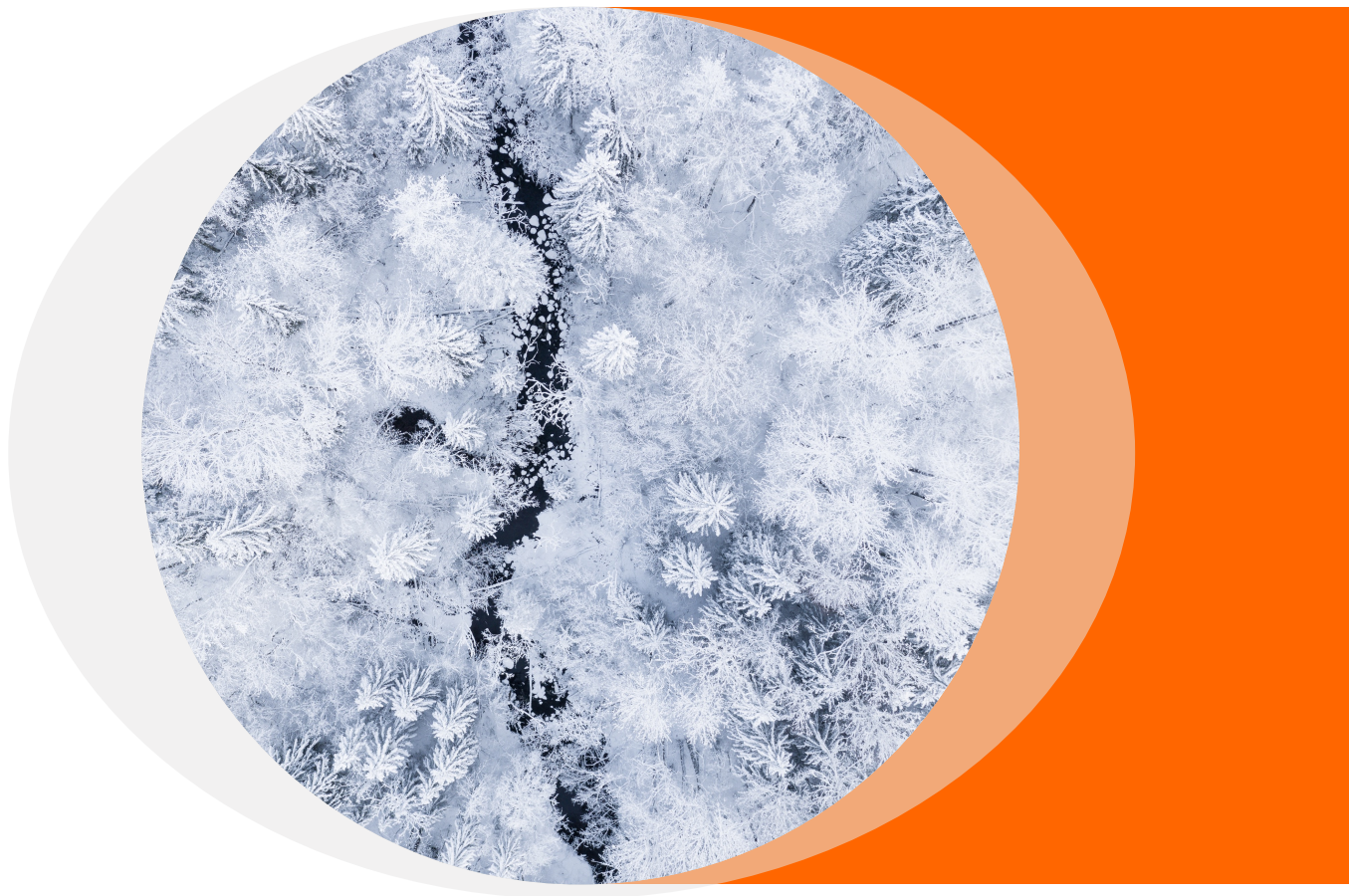

Photo by [Kristaps Ungurs](#) on [Unsplash](#)

NIS2 DIREKTĪVA - 2022

Galvenās izmaiņas:

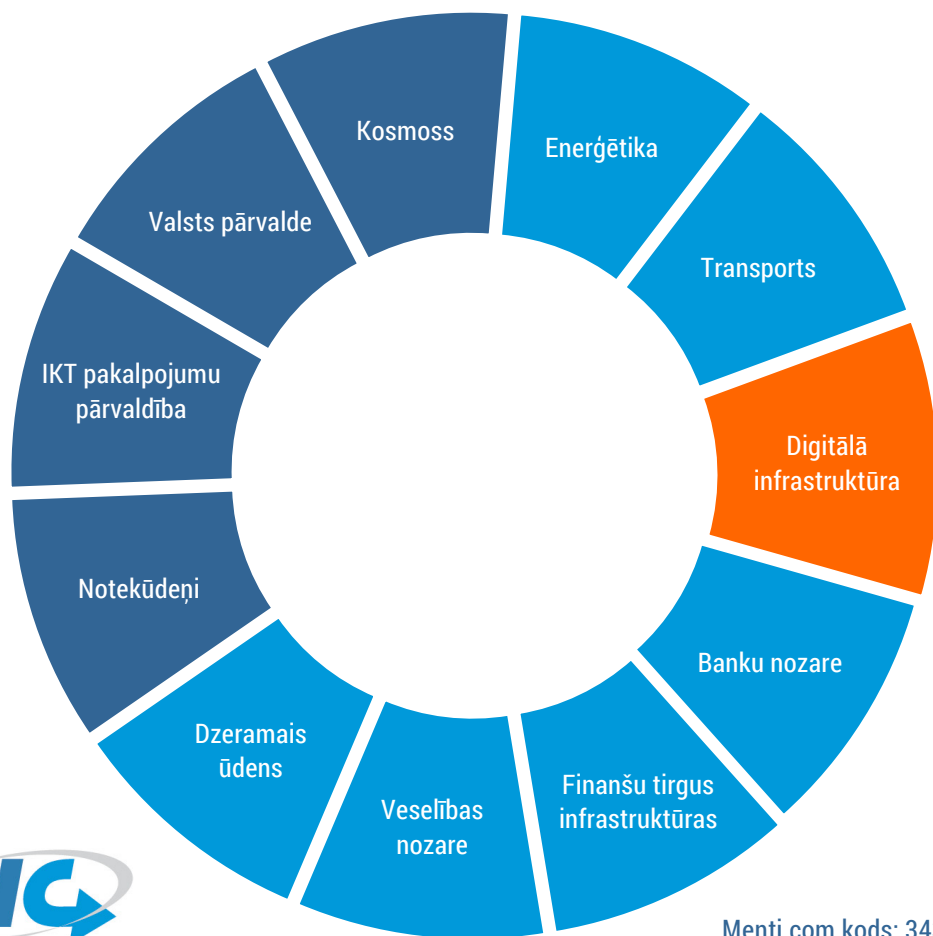
- būtiski paplašina regulējamo nozaru loku,
- maina pieeju no IT drošības konkrētam pakalpojumam un IT drošību pakalpojuma sniedzējam,
- plašākas prasības IT drošības pārvaldībai,
- ievieš uzraudzības un izpildes uzraudzības mehānismus.

Menti.com kods: 34346744

Photo by [Kristaps Ungurs](#) on [Unsplash](#)

NIS 2 DIREKTĪVAS DARBĪBAS JOMAS (I)

Interneta plūsmu apmaiņas punktu nodrošinātāji

DNS pakalpojumu sniedzēji

ALD nosaukumu reģistri

* Mākoņpakalpojumu sniedzēji

* Datu centru pakalpojumu sniedzēji

* Satura piegādes tīklu nodrošinātāji

* Uzticamības pakalpojuma sniedzēji

* Publisko elektronisko sakaru tīklu nodrošinātāji vai sniedzēji

KĀ ATTIECAS UZ REĢISTRATŪRĀM?

Vienība, kas sniedz domēnu vārdu reģistrācijas pakalpojumus:

- reģistratūra vai aģents, kas darbojas reģistratūras vārdā, piemēram, privātuma vai pilnvarotās reģistrācijas pakalpojumu sniedzējs vai tālākpārdevējs.

DNS pakalpojumu sniedzējs ir vienība, kas sniedz:

- a) publiski pieejamus rekursīvus domēnu vārdu atrites pakalpojumus interneta galalietotājiem vai
- b) autoritatīvus domēnu vārdu atrites pakalpojumus trešo personu lietošanai, izņemot saknes vārdu serverus.

Menti.com kods: 34346744

Vienība, kas sniedz domēnu vārdu reģistrācijas pakalpojumus nav iekļautas būtisko pakalpojumu sniedzēju sarakstā,

bet DNS pakalpojumu sniedzēji ir būtisko pakalpojumu sniedzēji.

BŪTISKO UN SVARĪGO VIENĪBU REĢISTRS

Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra (ENISA) uzturēts saraksts ar:

- būtiskajām un svarīgajām vienībām un
- vienībām, kuras sniedz domēnu nosaukumu reģistrācijas pakalpojumus.

Sarakstā informācija par:

- uzņēmuma nosaukumu,
- adresi,
- kontaktinformāciju, ieskaitot e-pasta adreses un tālruņa numurus,
- IP adrešu diapazons,
- nozares un apakšnozares (I un II pielikumā minētās),
- dalībvalstu sarakstu, kurās sniedz pakalpojumus, kas ietilpst šīs direktīvas darbības jomā.

Menti.com kods: 34346744

ZIŅOŠANA PAR INCIDENTIEM

Būtiskās un svarīgās vienības ziņo, ja konstatēts/-i:

nozīmīgs incidents:

- izraisījis vai spēj izraisīt smagus pakalpojumu darbības traucējumus vai finansiālus zaudējumus vienībai;
- ietekmējis vai spēj ietekmēt citas fiziskas vai juridiskas personas, izraisot ievērojamu materiālo vai nemateriālo kaitējumu,
- Eiropas Komisija nosaka DNS pakalpojumu sniedzējiem un ALD nosaukumu reģistriem gadījumus, kad incidentu uzskata par būtisku.

informē KLIENTUS (bez nepamatotas kavēšanās) un paziņo CERT:

1. Agrīns brīdinājums – 24h laikā;
2. Paziņojums par incidentu – 72h laikā;
3. Starpposma ziņojums pēc CERT pieprasījuma;
4. Galīgais ziņojums ne vēlāk kā 1 mēnesi pēc 2.paziņojuma.

Menti.com kods: 34346744

CERT RĪCĪBA PĒC ZIŅOJUMA

- Sākotnējā atbilde par būtisko incidentu,
- Norādījumi vai praktiski padomi par iespējamo mitigācijas pasākumu īstenošanu (pēc pieprasījuma),
- Papildu tehniskais atbalsts (pēc pieprasījuma),
- Norādījumi par incidenta paziņošanu tiesībsardzības iestādēm (ja ir aizdomas par noziedzīgu rīcību),
- Bez liekas kavēšanās informē citas skartās dalībvalstis un ENISA,
- Pēc apspriešanās ar attiecīgo vienību var informēt sabiedrību.

Menti.com kods: 34346744

KIBERDROŠĪBAS RISKU PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

Būtiskās un svarīgās vienības veic:

- atbilstīgus un
- samērīgus tehniskos,
- operatīvos un
- organizatoriskos pasākumus,

lai pārvaldītu riskus to tīklu un informācijas sistēmu drošībai, ko tās izmanto savā darbībā vai savu pakalpojumu sniegšanā, un novērstu vai līdz minimumam samazinātu incidentu ietekmi uz pakalpojumu saņēmējiem un uz citiem pakalpojumiem.

Pasākumu pamatā ir visu apdraudējumu pieeja (**all-hazards approach**), kuras mērķis ir aizsargāt tīklu un informācijas sistēmas un šo sistēmu fizisko vidi no incidentiem.

KĀDI PASĀKUMI BŪS JĀIEVIEŠ?

Drošības pasākumi ietver:

- a) riska analīzes un informācijas sistēmu drošības rīcībpolitikas;
- b) incidentu risināšanu;
- c) darbības nepārtrauktību, piemēram, dublējuma pārvaldību un negadījuma seku novēršanu, un krīžu pārvaldību;
- d) piegādes ķēdes drošību, tostarp ar drošību saistītus aspektus, kas skar attiecības starp katru vienību un tās tiešajiem piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem;
- e) drošību tīklu un informācijas sistēmu ieguvē, attīstīšanā un uzturēšanā, tostarp rīcību ievainojamības gadījumā un ievainojamības atklāšanu;
- f) rīcībpolitikas un procedūras, ar ko novērtē kiberdrošības risku pārvaldības pasākumu efektivitāti;
- g) kiberhigiēnas pamatpraksi un apmācību kiberdrošības jomā;
- h) rīcībpolitikas un procedūras attiecībā uz kriptogrāfijas un attiecīgā gadījumā šifrēšanas izmantošanu;
- i) cilvēkresursu drošību, piekļuves kontroles rīcībpolitikas un aktīvu pārvaldību;
- j) attiecīgā gadījumā daudzfaktoru autentifikācijas vai nepārtrauktas autentifikācijas risinājumus, drošu balss, video un teksta sakaru un drošu ārkārtas sakaru sistēmu izmantošanu vienībā.

Menti.com kods: 34346744

INFORMĀCIJAS KOPĪGOŠANAS IESPĒJAS

Kiberdrošības informācijas kopīgošanas mehānisms – rada iespēju brīvprātīgi savstarpēji apmainīties ar informāciju par:

- kiberdraudiem,
- gandrīz notikušiem notikumiem,
- ievainojamībām,
- paņēmieniem un procedūrām,
- IOC,
- pretinieku taktiku,
- specifisku informāciju par apdraudējuma aktoru,
- kiberdrošības brīdinājumiem un
- ieteikumiem attiecībā uz drošības rīku konfigurācijām kiberuzbrukumu atklāšanai.

Informācijas brīvprātīga paziņošana - var brīvprātīgi iesniegt CSIRT informāciju par incidentiem, kiberdraudiem un gandrīz notikušiem notikumiem.

Menti.com kods: 34346744

DOMĒNA VĀRDU REĢISTRĀCIJAS REGULĒJUMS 1/3

Domēnu nosaukumu reģistrācijas datubāze

1. Lai veicinātu DNS drošību, stabilitāti un noturību, ALD nosaukumu reģistriem un vienībām, kas sniedz domēnu vārdu reģistrācijas pakalpojumus, ir pienākums **ar pienācīgu rūpību savākt un uzturēt precīzus un pilnīgus domēnu vārdu reģistrācijas datus ...**

2. Datubāzē jāietver **informācija, kas ļauj identificēt domēnu vārdu turētājus un kontaktpunktus, kuri pārvalda domēna vārdus, un sazināties ar tiem.**

Šāda informācija ietver:

- a) domēna vārdu;
- b) reģistrācijas datumu;
- c) reģistrētāja vārdu un uzvārdu, e-pasta adresi un **tālruņa numuru**;
- d) tā kontaktpunkta e-pasta adresi un **tālruņa numuru**, kurš pārvalda domēna vārdu, ja kontaktpunkts nav pats reģistrētājs.

Persondatu apstrādes pamats:

- **Juridisks pienākums**

(Vispārīgā datu aizsardzības regula (ES) 2016/679 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts)

DOMĒNA VĀRDU REĢISTRĀCIJAS REGULĒJUMS 2/3

Pienākumi ALD nosaukumu reģistriem un vienībām, kas sniedz domēnu vārdu reģistrācijas pakalpojumus:

- Jāievieš publiskas rīcībpolitikas un procedūras, tostarp verificācijas procedūras, lai nodrošinātu, ka datubāzē ir iekļauta precīza un pilnīga informācija.
- Bez nepamatotas kavēšanās pēc domēna vārda reģistrācijas darīt publiski pieejamus domēnu vārdu reģistrācijas datus, kuri nav persondati.

Verificēšana:

Var būt reģistrācijas laikā (ex-ante) vai/un pēc reģistrācijas (ex-post).

Īpaši jāverificē vismaz viens no reģistrētāja saziņas līdzekļiem.

Ciktāl iespējams, elektroniskā identifikācija.

DOMĒNA VĀRDU REĢISTRĀCIJAS REGULĒJUMS 3/3

Pienākumi ALD nosaukumu reģistriem un vienībām, kas sniedz domēnu vārdu reģistrācijas pakalpojumus:

- Sniegt leģitīmiem piekļuves prasītājiem piekļuvi konkrētiem domēnu vārda reģistrācijas datiem.
- Bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā 72 h laikā pēc jebkādu piekļuves pieprasījumu saņemšanas atbildēt uz tiem.
- Pildot direktīvas 26.panta pienākumus, neizraisīt domēnu vārdu reģistrācijas datu divkāršu vākšanu. Šajā nolūkā savstarpēji jāsadarbojas.

Piekļuve datiem:

72h laikā atbilde.

Bez maksas.

Var izmantot saskarnes, portālus vai citus tehniskus rīkus.

Menti.com kods: 34346744

UZRAUDZĪBA UN IZPILDES PANĀKŠANA 1/2

Būtiskas vienības uzraudzība:

- a) pārbaudes uz vietas un attālināta uzraudzība, arī izlases veida pārbaudes;
- b) regulāras un mērķtiecīgas drošības revīzijas;
- c) ad hoc revīzijas, tostarp, kad to pamato būtisks incidents vai būtiskās vienības neatbilstība;
- d) drošības skenēšana, kuras pamatā ir objektīvi, nediskriminējoši, taisnīgi un pārredzami riska novērtēšanas kritēriji;
- e) informācijas pieprasīšana, kas vajadzīga, lai novērtētu kiberdrošības pārvaldības pasākumus;
- f) piekļuve datiem, dokumentiem vai informācijai, kas vajadzīga uzraudzībai;
- g) pierādījumu izprasīšana par kiberdrošības politikas īstenošanu.

Svarīgas vienības uzraudzība (arī ex post uzraudzība):

- a) pārbaudes uz vietas un attālināta ex post uzraudzība;
- b) mērķtiecīgas drošības revīzijas;
- c) drošības skenēšana, kuras pamatā ir objektīvi, nediskriminējoši, taisnīgi un pārredzami riska novērtēšanas kritēriji;
- d) informācijas pieprasīšana, kas vajadzīga, lai novērtētu kiberdrošības pasākumus;
- e) piekļuve datiem, dokumentiem vai informācijai, kas vajadzīga uzraudzībai;
- f) pierādījumu izprasīšana par kiberdrošības politikas īstenošanu.

Menti.com kods: 34346744

UZRAUDZĪBA UN IZPILDES PANĀKŠANA 2/2

Izpildes panākšana:

- a) brīdinājumi;
- b) saistoši norādījumi vai rīkojumi;
- c) uzdevums pārtraukt rīcību vai atturēties no rīcības;
- d) uzdevums īstenot riska pārvaldības pasākumus un/vai izpildīt ziņošanas pienākumus;
- e) uzdevums informēt personas, ko potenciāli var ietekmēt būtiski kiberdraudi, par jebkādiem iespējamiem aizsardzības vai korektīviem pasākumiem, ko var veikt, reaģējot uz šiem draudiem;
- f) uzdevums īstenot ieteikumus, kas sniegti drošības revīzijas rezultātā;
- g) norīkot uzraudzības amatpersonu, lai pārraudzītu pienākumu izpildi;
- h) uzdot noteiktā veidā publiskot noteikto pienākumu neizpildes aspektus;
- ~~l) sniegt publisku paziņojumu, kurā norāda personas, kas ir atbildīgas par pārkāpumu;~~
- j) pieprasīt, lai attiecīgās iestādes vai tiesas saskaņā ar valsts tiesību aktiem uzliek administratīvu sodu (max apjoms ir vismaz 10 000 000 EUR vai līdz 2% no uzņēmuma kopējā gada apgrozījuma visā pasaulē, atkarībā no tā, kura summa ir lielāka).

Menti.com kods: 34346744

SITUĀCIJA LATVIJĀ

Dalībvalstis līdz 21 mēnesis pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas pieņem un publicē pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

- Latvijas kiberdrošības stratēģija 2023.-2026. gadam (plānots iesniegt MK līdz 2022.gada beigām),
- Latvijas Nacionālās kiberdrošības centrs (tiks izveidots 2023. gada sākumā),
- Nacionālās kiberdrošības likums (likumprojekts publicēts https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/2122ae13-f711-4b31-a767-daf155b28102).

Menti.com kods: 34346744

REĢISTRATŪRĀM SVARĪGĀKAIS

- Seko līdzī un piedalies .LV reģistra noteikumu grozījumu publiskā apspriešanā,
 - Laikus plāno nepieciešamās izmaiņas līgumā ar domēna vārda lietotāju,
 - Seko līdzī un piedalies Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma publiskā apspriešanā,
 - Plāno Digitālo pakalpojumu akta prasību ieviešanu, ja attiecas,
 - Seko līdzī un piedalies Nacionālā kibernetikas likuma publiskā apspriešanā (ar likumu ieviešīs NIS2 direktīvas regulējumu),
 - Plāno NIS2 direktīvas prasību ieviešanu.
-

Menti.com kods: 34346744

KAS GAIDĀMS NĀKOTNĒ?

- Par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā regulas (ES) 2017/2394 pārskatīšana
- Par Eiropas elektronisko pierādījumu sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem elektronisko pierādījumu gūšanai krimināllietās (E-pierādījumu regula)
- Kibernozieģumu konvencijas otrais papildprotokols par uzlabotu sadarbību un elektronisko pierādījumu izsniegšanu
- Direktīva par kritisko vienību noturību (CER direktīva)
- Kiberdrošības akts (CSA)

Menti.com kods: 34346744

JAUTĀJUMI

Menti.com kods: 34346744

PALDIES!

✉ LEGAL@NIC.LV

🌐 [HTTPS://WWW.NIC.LV/](https://www.nic.lv/)

Photo by Ernests Vaga on [Unsplash](#)